

גנזי המלך

ארבע נספות

קובץ שבועי בעניני יהדות מהוצאת

321

להזמנת עלונים ולפרסום טל: 0732-776776 03-6777779 מופץ בכל הארץ ב-40,000 עותקים

"כִּי אַחֲרֵי שׁוּבֵי נְחֻמְתִּי"

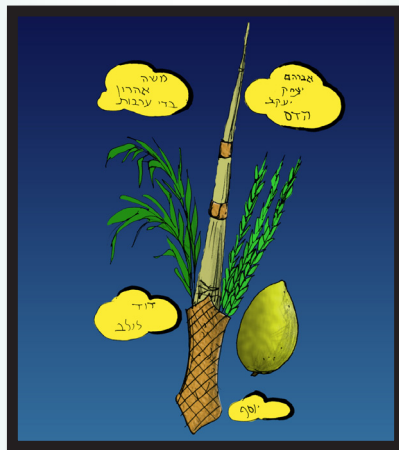
מהו סדר התשובה?

מתוך דרשותיו של הרב אמנון יצחק שליט"א

תלמידי חכמים; אפילו מת עליו, אפילו נהרג עליו, הרי הוא בשמחה לעולם, לכך נאמר (שה"ש א): "עַל פֶּן עֲלֻמוֹת אֶהְבֹּךְ". ויש להתבונן; מאי ראייה מהא ד"אַחֲרֵי שׁוּבֵי נְחֻמְתִּי", לדבר זה שאם 'לא שימש ת"ח דומה כמי שנעלמו ממנו סתרי תורה'?

ונראה; דהנה ג' עיקרים בתשובה כידוע; חרטה, קבלה וודוי. מעיקרא חרטה ואח"כ קבלה וודוי. וכבר כתב רבנו יונה ז"ל (שע"ת שער א): כי סדר הזה הוא רק למי שחטא על דרך מקרה, 'ראשית תשובת האיש הזה החרטה... אך האיש המתייצב על דרך לא טוב תמיד ושונה באולתו ושב במרוצתו גם פעמים רבות וכל עת אוהב הרע, ראשית תשובת האיש הזה לעזוב דרכו ומחשבתו הרעה! ולקבל עליו לבל יוסיף לחטוא, אח"כ יתחרט על עלילותיו הנשחתות'.

הרי דהסדר של מעיקרא חרטה ואחר כך קבלה, הוא רק למי אשר חטא על דרך מקרה וכמ"ש ('משלי' כח): "וּמוֹדָה וְעֹזֵב



אדם ולא שנה, עדין בחוץ עומד. שנה ולא קרא, עדין בחוץ עומד. קרא ושנה ולא שימש תלמידי חכמים, דומה למי שנעלמו ממנו סתרי תורה. שנאמר: "כִּי אַחֲרֵי שׁוּבֵי נְחֻמְתִּי" ('ירמיה' לא). אבל קרא אדם תורה נביאים וכתובים ושנה מדרש הלכות ואגדות ושימש

כלל גדול אמרו חכמי המוסר ויש לאדם לידע זאת בשעה שעומד לפני השי"ת ביום הכפורים; כי יוה"כ מתחיל אחרי יום הכפורים!

כלומר: העבודה העיקרית היא לשמור ולקיים את הקבלות וההחלטות שעשה אדם ביום הכפורים לשוב אליו באמת, עיקר זה ודאי בא אחרי יום הכפורים! וכשירצה האדם לדעת אם היה לו יום הכפורים ואם לאו ח"ו, יתבונן במעשיו אחרי יוה"כ, אם הטיב מעשיו, הרי טוב. ואם לאו, ח"ו "לִפְתַּח חֲטָאת רִבְצִי". א"כ איזה יוה"כ הוא זה?

וכבר אמרו בשם אדמו"ר הגה"צ ר' יצחק בלאזער ז"ל: סימן זה יהא בידו של אדם, אם עשה תשובה באמת ונתכפרו לו עונותיו, הרי נזדכך לבו ונפשו ונעשה צדיק! ואדם שהוא נקי מעבירות אינו מתאוה לרע! וכמאמרם ז"ל ('אבות' פ"ד): 'מצוה גוררת מצוה ועבירה גוררת עבירה'! והנה אחז"ל (ויק"ר פ"ג): 'קרא

המשך בעמ' 2 <<<

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בדימונה



"כִּי אַחֲרַי שׁוּבֵי נַחֲמָתִי"

שיעזוב דרכו ומחשבתו הרעה ולפניו אור נתיבות אמת! רק כשיראה בעיניו ובאזניו ישמע את הטוב והישר, אז "לִבְכוּ יִבִּין נָשֵׁב וְנִקְפָּא לֹו" ('ישעיה' ו). וכמ"ש הרר"י בשע"ת הנ"ל והוכיח כן מהפסוק הזה: "כִּי אַחֲרַי שׁוּבֵי נַחֲמָתִי וְאַחֲרַי הַנִּדְעֵי סְפִקוֹתַי עַל יְבָרְךָ" דוקא! וכמו כן אי אפשר לו לאדם לעמוד על סתרי התורה קודם שישמש ת"ח!

והנה, מהו גדר שימוש ת"ח בענין התשובה?

הוא שימוש הת"ח שלו עצמו! כלומר: הרי כל אדם יהיה מי שיהיה, ביום הכפורים הוא עומד במצב רוחני טוב הרבה יותר מכל השנה; ראה, ידע והבין, לפני מי הוא עומד ומטהר עצמו, לפני אבינו שבשמים! אך דא עקא, כי אחרי יוה"כ בהגיעו לימי החול והחולין, נופל הוא ח"ו מאיגרא רמה עד לתוך קערת האטריות! אחרים; מיד עם תקיעת השופר, כעין; "נִקְרָא... כִּי הַיְתָה הַרְנוּחָה" (שמות ח) ומעטים עוד מנסים להתפלל מעריב כהוגן וכמעט "אַחַד מְאַלְף מְצֵאתִי" ('קהלת' ז). איש אשר יחם לבבו עוד לאהבה וליראה את השם הנכבד, כהיום הזה של יום הכפורים!

ומה יעשה אדם וינצל? יתבודד בחדרי רוחו ויחפור פנות לבבו, להאיר לעצמו באותם רגעים קדושים אשר עברו עליו כבר; ילמוד מהם, ישתדל לשמש ברגשות קודש ת"ח שלו ויאמר לנפשו; הלא "תְּמוֹתַי רְאִיתִי אֹר" ('ישעיה מד) ומה נשתנית? האם כעת בן אדם אחר הנני? ודאי פשוט וברור, כי כשם שיכולתי לעלות בהר ולנגוע בקצהו אז, כן גם עתה הנני לכהונה! הנני למלכות! על עצמי ובשרי, על רוחי ועל נפשי! והוא הנקרא לימוד המוסר! כל אלו הרגעים הקדושים והטהורים, אם ישמשו לך לקח להיות כן כמאז גם עתה! הרי מצאת סתרי תורה שנעלמו ממך! **ומה גדולים דברי חכמים שאמרו: 'גדולה שימושה של תורה יותר מלימודה'.** ('אור יהל' ח"ג).

הלוך ילך ובכה על מה ולמה הוא נשקע בטומאת העבירות! וכמ"ש חז"ל ('שבת' לא): 'יודעים רשעים שדרכם למיתה', אך דא עקא ש'לבם בריא להם כאולם!' **מעתה נבוא למדרש הנ"ל: 'קרא ולא שנה, עדין בחוץ הוא עומד. שנה ולא קרא, עדין בחוץ הוא עומד. קרא ושנה ולא שימש ת"ח, דומה כמי שנעלמו ממנו סתרי תורה'.** פירושו: אם קרא ולא שנה, או שנה ולא קרא, גם הפירוש הפשוט והנגלה לא ידע האדם הלזה, כי 'עדין בחוץ הוא עומד'. משא"כ, מי שקרא ושנה הנה הוא יודע כבר לפרש הפשט הפשוט והנגלה לעיני בני אדם העמלים בתורה, אבל מ"מ סתרי תורה נעלמו ממנו. **כלומר:** אינו יודע שיש עוד דברים טמונים שם, סתרי תורה! ואף אם בפיו יאמר ויחזור ויאמר: 'דברים בגו אני רואה כאן!' מ"מ לבו אינו מבחין כלל בזה כמובן. כי ראית הלב היא ההשגה וההבנה. וכל זמן שלא השיג הלב איכות הדבר, הרי זה כמי שלא ראה כלל. **והיינו מה שאמרו: 'דומה כמי שנעלמו ממנו סתרי תורה'.** לגמרי! כי החלק הנסתר הוא נעלם מאת ממש, שלא ראה עדין את המדרגה ההיא, כי לא השיגה עוד.

והוא ענין שימוש תלמידי חכמים! כי כל זמן שלא ראה אדם בהרגשי לבו ונפשו, איכות יותר גדולה מהשגתו והיינו: קודם שישמש תלמיד חכם רם ונשא עליו, אינו מכיר דרך יותר טובה מדרכו ולא יבין השגה גדולה מהשגתו ונשאר שוקד על שמריו וחסל! **והוא מה שאחז"ל עוד במק"א ('ברכות' ז): 'גדולה שימושה של תורה יותר מלימודה, שנאמר ('מלכים' ב ג): 'אַלְיָשֶׁע בֶּן שֹׁפָט אֲשֶׁר יָצַק מַיִם עַל דְּבֵי אֱלֹהֵינוּ', 'לְמַד לֹא נֵאמַר אֵלָּא יָצַק', מְלַמֵּד שְׂגֻדְלָה שִׁימוּשָׁה יוֹתֵר מְלִימוּדָה'.**

וזוהי הראיה שהביאו חז"ל ממה שנאמר: "אַחֲרַי שׁוּבֵי נַחֲמָתִי" כלומר: כשם שהמתייצב על דרך לא טוב תמיד, אי אפשר לו שיבין אל לבו מעשיו הרעים, עד

יִרְחֵם, מתחילה "מוֹדָה" ואח"כ "נְעֻב". מה שאין כן המתייצב על דרך לא טוב תמיד סדר תשובתו בהיפוך, מקודם עזיבת דרכו ומחשבתו הרעה, קבלה להטיב דרכו להבא ואח"כ חרטה על לשעבר! כמו שכתוב ('ישעיה' נה): "יָעֹב רָשָׁע דַּרְכּוֹ וְאִישׁ אָנוּן מִקְשָׁבְתָיו" ואח"כ: "וְנִשְׁבַּח אֱלֹהֵי יוֹרְחָמוֹ".

כי האיש המתייצב על דרך לא טוב תמיד וכל עת הוא אוהב הרע, אי אפשר שתהא חרטתו חרטה גמורה, כל זמן שלא עזב דרכו ומחשבתו הרעה לבל יוסיף לחטוא! כי איך ירמה את עצמו ויאמר מתחרט אני? בעת אשר מכשול עונו עדין ישים נוכח פניו, רוצה לומר: התאוה והיצר וחפצו ומגמתו אשר לא יבצר ממנו כל אשר יזם לעשות?

ותדע שהרי רבנו יונה כתב משל בזה: למי שאוחז את השרץ ובא לטבול ולהטהר, דודאי צריך להניח השרץ תחילה ואח"כ יטבול ויטהר, כי כל זמן שהשרץ בידו עוד טומאתו בו ואין הטבילה מועילה וכאילו היה דבר חוצץ על גופו בטבילתו שלא היתה כאן טבילה מעולם וכן הדבר הזה! שהמתייצב על דרך לא טוב תמיד, אי אפשר שתהיה חרטתו שלמה, מאחר שהוא אוהב עדין את הרע.

והנה מקור החרטה הבאה לאדם על עבירותיו הוא, בהרגש לבו כי עשה רע וקלקל לנפשו בזה ובבא! וכמו שכתב שם הר"י בעיקר הראשון: 'החרטה; יבין לבבו, כי רע ומר עזבו את ה' וישיב אל לבו, כי יש עונשו ונקם ושילם על העון... ויתחרט על מעשיו הרעים ויאמר בלבו: "מה עשיתי?" עיי"ש.

הנה החסיד רבנו יונה כאחד הראשונים ז"ל מדקדק בכל דיבור ודיבור, אין בו שום מלה יתירה ח"ו וראה; שחזר ושנה ושילש, 'יבין לבבו... וישיב אל לבו... ויאמר בלבו', להורות כי אין החרטה תלויה בהבנת השכל, אלא בהרגשת הלב! כי השכל ודאי מבין; כי רע ומר עזבו את ה'! וכל זמן שלא נשחת שכלו לגמרי,

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר בראש העין



'חַתְּמָנוּ לְחַיִּים'

לשם מה מבקשים חיים מהקבה דין וחשבון

בטוח שיש לה חצי, נמצא שהאיש שתרם מקבל מחצית מהשכר והאשה גם היא מקבלת חצי, אם כך לחכם עצמו לא נשאר כלום?! מה יהיה אתו? האם ישאר ריק? יגיע לעולם האמת יגידו לו הפסדת, אשתך לקחה חצי והתורם גם ואתה תצא בחוץ?! שואל הרב חיד"א; איך יתכן? על מה ולמה?

מתרץ הרב חיד"א ואומר: תדע, הקב"ה נותן משלו! המשנה אומרת ('עוקצין' ג): **'עתידי הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות שנאמר (משלי' ה): 'להנחיל אבני ים ואצרתיהם אמצא'.** **'עתידי הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק', מדוע פעמים צדיק וצדיק?** אחד זה הצדיק שלומד תורה וצדיק אחד זה שעוזר לו; **"שי" לזה ו"שי" לזה, שנאמר: 'להנחיל אבני ים' כתוב: 'יש' לא כתוב: 'שי'.** **"יש" פירושו: יש פעמים "שי". "יש"; לא נגמר! לכן כתוב: "אצרתיהם אמצא" מה זה "אצרתיהם"? זה מה שמגיע לאשה, האשה נקראת אוצר, האשה היא שממונה על האוצרות של הבית, כל המפתחות בידיה, כל המסטרים אצלה, היא יודעת איפה, מה ומי. שמא תאמר, אם ככה "המחזיק" יקח חצי, תבוא האשה תקח חצי, האיש ישאר בלי כלום. אלא **"יש"!** לומר; גם זה וגם זה. זה שאמר: **"נשמח בך כל הטוב"** אל תפחד, למדת היום שמונה שעות, שמונה שעות זה שלך, לא תאמר ארבע שעות שלי וארבע של אשתי, לא תאמר ארבע שעות שלי וארבע של המסייע, אלא כל השמונה שעות שלמדת שעבדת הכל יהיה שלך והקב"ה הוא נותן עוד שמונה משלו, הוא משכפל, הקב"ה יש לו, אין לו מחסור שמה למעלה, יכול לתת ונותן. **(הרב בן ציון מוצפי אלול תשס"ט מתוך דרשת פרשת 'כי תבוא').** ■**

יהיה עוד דקה, אם השקל יהיה אצלך, או יבוא מישוהו ויקח לך. אתה רואה איזו מצוה שבאה לידך; עבר לפניך זמן, קום מפניו! מזדמן לך איזה זמן ללימוד תורה, נצל אותו, **'חטוף ואכול, חטוף ואישתי'** אשריך! חטפת הרבה מצוות, הרבה מעשים, יש לך שמה אוצרות. כל רגע שאתה נמצא פה על פני האדמה תחטוף, תעשה עוד מצוה, קיים עוד דבר. **שלמה המלך אומר ב'קהלת' (ט): "כל אשר תמצא נדף לעשות בכתף עשה פי אין מעשה וקשבון נדעת וקכמה בשאול אשר אתה הלך שמה"** אחר כך, כשאתה הולך לעולם האמת, תבקש: "תביאו לי לעשות מצוות!" יגידו לך: "מה קרה לך, איזה מצוות ואיזה בטיח?" רק פה בעולם אפשר לרכוש, רק מי שעשה פה; **'התקן עצמה בפרוודור, כדי שתכנס לטרקלין' (אבות' ד). 'מי שרחה בערב שבת יאכל בשבת' (ע"ז ג).** **(הרב בן ציון מוצפי אלול תשס"ט מתוך דרשת פרשת 'כי תבוא').**

'עתידי הקדוש ברוך הוא להנחיל לכל צדיק וצדיק שלש מאות ועשרה עולמות'

"נשמח בך כל הטוב" ('דברים' כו). אדם שעוזר לתלמיד חכם מקבל חצי מהשכר אפילו לא עשה הסכם יששכר וזבולון, בו ברגע שנתן לתלמיד חכם כסף וכונתו שיהיה לתלמיד חכם לעזור ולסיוע ושיהיה לתלמיד חכם שקט נפשי, בכדי שיוכל לשבת ולעסוק בתורה, אוטומטית נהיה שותף עם החכם בלימוד התורה שלו. **על זה מקשה הרב חיד"א ושואל: רגע, רגע, רבון העולמים ואדוני האדונים, הרי לאשתו של התלמיד חכם מגיע גם חצי, היא זו שדואגת לבית, לבשולים, לסדר בבית, לכביסה, לגידול הילדים, כל מה שצריך בבית היא עושה,**

"היום הנה ה' אלקיך מצוף לעשות את החקים האלה ואת המשפטים" ('דברים' כו).

כותב הרב 'קב הישר': הצדיק אחר פטירתו שרואה את כל הגנזים שיש שמה, אומר: "חבל, חבל, חבל, שילחו אותי כעת לחצי דקה בעולם תראו עם איזה רכוש אני חוזר!" כשהצדיקים מגיעים לעולם האמת ורואים את כל הטוב, רוצים עוד ועוד ועוד, רואים את כל השכר העצום שיש על כל מצוה ומצוה, אומרים: "חבל, מי יתן לי דקה אחת להיות בעולם וכבר תראו מה אעשה".

יש מדרש עם מוסר גדול: מלך גזר על אהובו, שיכנס יום שלם לאוצרו ויקח משם כל מה שירצה; וימלא משאיות וקרונות באבנים טובות מרגליות כסף, זהב ומתנות ככל העולה על רוחו. והחסר דעת הזה מה עשה? דבר ראשון איך שקם בבקר, הלך לטייל, ישב במסעדה פלונית בקפה אלמוני, הלך ברחובות עיר להפגש עם כל הכתבים לספר להם מה היה ואיך היה, בילה חצי יום, אחרי כן הלך לפגוש קצת את החברים, אחר כך ירד לים קצת להתרענן, משם הלך למלון והנה לקראת ערב אמר; "המלך נתן לי להכנס לאוצר, אלך שמה". מתי נזכר, דקה לפני השקיעה, הגיע לאוצר, עד שהגיע לדלת כבר סגרו. אמרו לו: "עבר זמנך".

והנמשל: האדם בא פה לעולם הזה בשביל לאסוף מצוות, צדקה, מעשים טובים, כל רגע, עוד מצוה, אומרת הגמרא: **'חטוף ואכול, חטוף ואישתי, דעלמא דאזלינן מיניה, כהלולא דמי' (עירובין' נד).** פה בעולם הזה תחטוף מצוות, בא לידך מצוה מיד תעשה! אל תחכה, יש לך שקל בכיס, באה מצות צדקה לפניך, תן! אתה לא יודע מה

תמונות מהרצאתו של הרב אמנון יצחק שליט"א בשבוע שעבר באשקלון



אין בן דוד בא, עד שיתבקש דג לחולה ולא ימצא

היום הנכבד הזה הוא קיומו של העולם

אמר הכתוב: "פי ביום הזה יִכָּפֵר עֲלֵיכֶם" (ויקרא טז). יום הכפורים ניתן ליום כפרה וסליחה, לטהר את עם ישראל מעוונותיהם.

אחד מרבתינו הראשונים הלא הוא בעל ספר ה'חינוך' כתב: 'שהיה מחסדי הקל על בריותיו, לקבוע להן יום אחד בשנה לכפרה על החטאים עם התשובה שישוּבו, שאילו יתקבצו עוונות הבריות שנה שנה תתמלא סאתם ולסוף שנתים, או שלש, או יותר, יתחייב העולם כליה, על כן ראה בחכמתו ברוך הוא לקיום העולם, לקבוע יום אחד בשנה לכפרת חטאים לשבים.

ומתחילת בריאת העולם ייעדו וקדשו לכך ואחר שייעד הקל ברוך הוא אותו היום לכפרה, נתקדש היום וקיבל כח הזכות מאיתו יתעלה, עד שהוא מסייע בכפרה וכמאמרם ז"ל בהרבה מקומות שיום הכפורים מכפר, כלומר: שיש כח ליום בעצמו לכפר בעבירות קלות'. והקב"ה רב חסד מטה הכף כלפי חסד וכיון שהעונות מועטים מעביר עליהן ואם אולי חלילה יש בהם עוונות שצריכין מירוקן, נפרע מהם מהאדם מעט מעט ואם לא יפקדם עד זמן רב, יתרבו כל כך עד שיתחייב העולם כמעט כליה חלילה.

נמצא שהיום הנכבד הזה הוא קיומו של עולם ולכן ראוי לעשות אותו יום טוב ולהיותו במנין מועדי השנה היקרים. ואולם מהיותו יום מועד לדון כל חי, ראוי לעמוד בו ביראה ופחד יותר מכל שאר מועדי השנה וזהו ענין זכרון תרועה הנזכרים בו, כי התרועה הוא קול שבור, לרמז שישבור כל אחד תוקף יצרו ויתנחם על מעשיו הרעים. וזהו הטעם שלא קבעו זכרונם לברכה לומר הלל במועד זה, שאין ראוי לאדם לומר שירה כשעומד בדין.

אכילת דגים בערב יום הכיפורים רבי יהונתן אייבשיץ זצ"ל בספרו 'יערות דבש', נותן טעם מיוחד למה שנוהגין להרבות באכילת דגים בערב יום הכיפורים: 'שהנה אמרו חז"ל במסכת 'סנהדרין' (צז): 'אין בן דוד בא עד שיתבקש דג לחולה ולא ימצא',

שהרצון כי אין משיח בא עד שיהיו כל הגלגולים מתוקנים ומתחילים באדם ובבהמה ובסוף הגלגול שכבר נתקן ממש, רק צריך עדין תיקון מועט עוד, מגולגלין הן בדגי הים ואסיפתן מטהרתן. ולכך בדגים מגולגלים נשמת הצדיקים כנודע והוא הדג המתבקש לחולי אהבה, כי כבר גדרו הרופאים כי הדג טבעו לח וקר ואינו טוב לרפואה, רק לחולי אהבה כי הוא ממעט את התאוה.

לכך בערב יום כיפור מרבים באכילת דגים, כמבואר במדרש ו'טור' (או"ח תרד) והוא הדג אשר יבוקש לחולת האהבה, הלא היא כנסת ישראל בגולה, שמבקשים הצדיקים ההם, אבל בזמן משיח, יתקנו כל הגלגולים, אפילו צדיקים שהם בבחינת דג, כבר יושלמו וזהו אומרו: 'עד שיתבקש דג לחולה ולא ימצא'. לכך עלינו להתפלל שיהיו הנדחים הם הגלגולים, שהם בדומם צומח חי מדבר, מתוקנים'.



תפילת 'כל נדרי' במחנה בשואה האיומה

אחת מהתפילות המיוחדות המסמלות ביותר את גודל מעמד התפילה ביום הכיפורים, היא ללא ספק תפילת 'כל נדרי', הנאמרת בפתיחת יום הכפורים ברגש רב רושם במעמד ראשי הקהל כשספרי התורה בידיהם, בניגון שובה כל לב בנעימות מיוחדות המרטיטות וממיסות כל לב, כשבסיומה שואג הקהל כולו יחד עם השליח ציבור פסוקי סליחה וכפרה.

לפנינו תיאור מרגש על תפילת 'כל נדרי' שהתקיימה באחד המחנות בעיצומם של ימי השואה הנוראים, תיאור זה תואר בידי ניצול שואה בשם ר' מאיר דבורז'צקי ששהה שם בשעתו והוא אחד מגיבורי המעשה ומובא בספר 'מחנות היהודים באסטוניה' וזה תיאורו:

בליל יום הכפורים בשנת תש"ד (1943 למנינם) אורגנה תפילה במחנת, בחורי הישיבה שהיו עמי במחנה שמרו היטב על התאריכים שבלוח היהודי והודיעו לכל כי בחצות

הליל תיערך תפילת 'כל נדרי' בחשאי באחד הבלוקים ואלי הוסיפו בנימה של תחנונים: "אולי היית מצליח למצוא לנו טלית לש"ץ, כי איך זה תיתכן תפילת 'כל נדרי' בלי טלית ולכל הפחות עבור הש"ץ", מכיון שאני בתור רופא במקצועי נבחרתי על ידי הסאדיסטים להיות כמנקה המחראות שבמחנה, עמדה לי זכות זו להתגולל מתוך חופש תנועה מסוים בכל בניני המחנה.

להט עצור זה של התכונה הנפשית לתפילת יום הכפורים הדביק את כל אנשי המחנה והלהיב אותי לעשות מעשה נועז ומסוכן עבור מציאת טלית לתפילה, התגנבתי חרש פנימה לתוך המחסן של החפצים המופקעים שבפיקוח אנשי ה.ס.ס. כדי להוציא משם טלית, בהזדמנות זו כשהייתי כבר במחסן, סחבתי עמי גם כמה סדורי תפילה.

לא אבוא לתאר את אותה תפילת 'כל נדרי' על גבי גליון, מכיון שכל תיאור שבשגרה עלול רק לחלל את גודל החוויה הנשגבה זו שהיתה לנו, טלית זו שבא התעטף הש"ץ שהיה הנבורדוקאי מבין בחורי הישיבה, הוסיפה רבות לרוממות התפילה, אנשי המחנה קינאו בעזותי ובחורי הישיבה התגאו בי ממש.

ברם החרדה הגדולה החלה למחרת יום הכפורים, מה לעשות עם הטלית, האם להחזירה למחסן או להחביאה שתהיה לנו לפעמים אחרות והיכן ניתן להחביאה בלי סיכון, התגברתי ונטלתי על עצמי זאת. מאז אותו יום הכפורים שמרתי על הטלית כעל קדש קדשים, בכל נדודי ממחנה למחנה שמרתי עליה היטב והסתרתיה בין חפצי המועטים, הרגשתי שחפץ זה מוסיף ערך לחיי העלובים וכיצד אשליך את ערך חיי מנגד!

הסוף היה שנתפסתי פעם אחת בקלקלתי, במסגרת חיפוש קפדני שערכו בחפצי נמצאה הטלית, ראש המחנה שהיה גם התלין הראשי הכה אותי בטירוף סאדיסטי, 'כשהוא שואג עלי בקולו': "מנין זה לך? דוקא לך?" ואני ספגתי ממנו את המכות והגידופים גם יחד, מבלי שאוציא ואשמיע שום הגה מפי, אז היתה הרגשתי, כי טועם אני את הדבר הנשגב ביותר, אשר סוד טעמו טמון עמוק בגופו של כל אדם מישראל, טעמתי ממתיקות טעמו של קידוש ד'. ■

שו"ת חברותא

האם גם לנשים יש מצות אכילה בערב יום הכפורים?

להתענות, כיון דליכא האי טעמא בחולה, א"צ לאכול. עכת"ד.

אולם הגאון הנצי"ב בספרו 'העמק שאלה' פרשת 'וזאת הברכה' (שאילתא קסז יב), כתב: שאין אכילת תשיעי חשובה למצוה אא"כ מתענה בעשירי, שהרי אסמכיה קרא לתענית עשירי. ובה מיושב מה שאין מברכים על אכילת עיוה"כ, שאפשר שיארע אונס שלא ישלים תעניתו ונמצא ברכה לבטלה. ע"ש. וכ"כ בשו"ת 'קרוך לדוד' (סא ט), שנראה פשוט, דמי שלא התענה ביוה"כ, לא קיים מצוה באכילת עיוה"כ. ע"ש. ולא זכר שר מדברי הכת"ס הנ"ל. גם יש להעיר קצת; שכשאוכל בערב יוה"כ"פ עד סמוך לשקיעה, חוסך עצמו מלאכול בלילה וא"כ אכתי י"ל, שמקיים מצות אכילה מאותו הטעם של המתענים ביוה"כ"פ והרי יוה"כ"פ דחוי הוא אצל פקוח נפש ולא הותר לגמרי, לדעת כמה פוסקים וכל מה שאפשר לחסוך עצמו שלא יאכל ביוה"כ"פ שפיר דמי. וכיו"ב כתב בספר 'המדרש והמעשה' ('אמור' דף קט ע"ב בהערה). ע"ש. ויש להעיר ג"כ מד' השבולי הלקט' שהובא לעיל (סוף אות ז). ועיין 'ילקוט הגרשוני' (ס"ס תרד). ודו"ק.

זאת תורת העולה: שהנשים חייבות באכילת ערב יום הכפורים וכמ"ש להלכה הרבה אחרונים הנ"ל. וכ"כ בשו"ת 'חסד לאברהם' תאומים (חאו"ח סה), שכיון שמצות אכילת ערב יוה"כ"פ נפקא לן **מדכתיב: 'נְעִיְתָם אֶת נַפְשֵׁיכֶם'** ונשים איתנהו בעינוי של יוה"כ"פ, הנ"ל, איתנהו במצות אכילת ערב יוה"כ"פ. ■

שנשאל ג"כ בזה. **וכתב:** שאין שום ספק בזה שבדאי הנשים חייבות באכילת עיוה"כ, כיון שהטעם הוא כדי שיהא בהן כח להתענות, כמ"ש רש"י 'יומא' (פא:) וה'טור' (רד) וכ"ש הנשים שהן חלושות יותר מהאנשים. וכמ"ש ('קידושין' לד.): **'גברי בעי חיי, נשי לא בעי חיי'?** וראיה ג"כ לזה מ'ברכות' (כ:): גבי תפלה. ושוב דחה; דאי אכילת ערב יוה"כ"פ מדאורייתא אין ראייה מזה. וכמ"ש **התוספות 'פסחים' (קח:):** דלא אזלינן בתר טעמא בדאורייתא. ומיהו באמת הנשים חייבות במצוה זו, כיון דהוי סכנה בלא"ה וכו' ובה ניחא מ"ש הרמ"א, שאסור להתענות תענית חלום בעיוה"כ, דה"ט משום סכנה וכו'. (וכתירוץ הרב 'לב חיים' הנ"ל אות ד). עכת"ד.

וכן מצאתי בשו"ת 'כתב סופר' (קיב) שכתב, לחייב הנשים באכילת ערב יוה"כ"פ. והביא שכן מפורש להדיא במנהגי מהרי"ל. (ובמה שנוגע למ"ש בתוך התשובה, עיין לעיל אות ו ובשו"ת 'רב פעלים' ח"א (כב). ואכמ"ל).

והנה בשו"ת כתב סופר (ס"ס קיב) נסתפק במי שאינו מתענה ביוה"כ מחמת חולי, אם מחויב לאכול בעיוה"כ, או דילמא כיון שא"א להתענות בעשירי ליכא מצוה לגבי ידיה לאכול בתשיעי? **וכתב:** שאע"פ שכן נראה מדברי רש"י וה'טור' הנ"ל, מ"מ קשה לסמוך ע"ז למדרש טעמא דקרא להקל, כיון שדעת הרמב"ם דהוי מה"ת. ולא מפני שאנו מדמין, נעשה מעשה. אבל באשה כה"ג יש להקל, דהא הוי מ"ע שהז"ג ואי משום טעמא כדי

שאלה: האם גם לנשים יש מצות אכילה בערב יום הכפורים, או שהיא 'מצות עשה שהזמן גרמא', שהנשים פטורות ממנה?

תשובה [מתוך דברי שו"ת 'יביע אומר' חלק א - או"ח לז]: רבנו הגרע"א בתשובה (טז). נסתפק בזה, שאפשר שהן פטורות כמו כל מ"ע שהז"ג, או לא? דכיון דקרא מפיך לה **בלשון: 'נְעִיְתָם אֶת נַפְשֵׁיכֶם בְּתַשְׁעָה לַחֹדֶשׁ פְּעֻכָּב'** (ויקרא כג). לומר: דהוי כאילו התענה תשיעי ועשירי. ממילא, כל שמחויב בתענית עשירי, מחויב לקיים מצות **'נְעִיְתָם'** וכו' לאכול בתשיעי.

ולפי דברי הפר"ח, שהאוכל ושותה בעיוה"כ, מקבל שכר כאילו התענה בו (וע"ע ברש"י ר"ה ט סע"א), **נראה לתת טעם למ"ש הרמ"א (תרד):** שאין להתענות בעיוה"כ תענית חלום. ומאי שנא מיו"ט? אלא דשאני הכא, דהאכילה הויא כענוי. ושו"ר כן במג"א ושכ"כ השל"ה. (ועיין 'טהרת המים' מע' מ אות י). וכ"כ מהר"ח פלאגי בשו"ת 'לב חיים' ח"ב (קיט) ושוב מצא כן ב'לבוש'. **ועוד כתב:** דשאני שבת ויו"ט, שעיקר מצות אכילה ושתיה בהם הוא לעונג ולשמחה והמתענה תענית חלום עונג הוא לו. אבל כאן, ספק פיקוח נפש וגם כדי שלא יצטרך לאכול ביוה"כ, שהוא איסור כרת, לכן דין הוא לדחות התענית חלום מפניו. [ומיהו דעת מרן בש"ע (תקסח ה): שמתענים תענית חלום בעיוה"כ. וכן פסק בשו"ת 'בית דוד' (תיט).

גם הלום ראיתי בשו"ת 'לב ים' (יד)



שאלה שבועית עולמית

עני המהפך בחררה, בקניית דירה

מאת הר"ה ג עקיבא מאמו שליט"א

עם שמעון המוכר, התברר ששמעון אינו חפץ למכור את הדירה ללוי, מכמה סיבות השמורות עמו. **ועתה שואל ראובן: אם צריך לפרוש מהקניה, כדין 'עני המהפך בחררה' שאסור ליטלה ממנו, או לא?**

שמעון העמיד את דירתו למכירה. בא ראובן ראה את הדירה והחליט לקנותה. ובא בדברים עם שמעון על אופן המכירה. וקבעו תאריך שבו יחתמו חוזה אצל עורך הדין. לאחר שחתמו ביניהם וביצעו

הרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א:

"הזמרים האלה - שופכי דמים, הם מורידים את ילדינו לטמיון"

שלושת עמודי ההוראה אוסרים לחלוטין שמיעת מוזיקה ■ מי ששר באנגלית אסור לשמוע אותו ■ חזן צריך לקבוע עיתים לתורה ולהיות ירא שמים. אם לא, תפילותיו נטרפות ■ קטעים נבחרים מתוך הראיון עם הרה"ג בן ציון מוצפי שליט"א.

ז"א; בלי איזה חכמות, או איזה דברים אחרים. הרמב"ם הגדיל לעשות יותר מכולם, גם בספר ההלכה שלו 'היד החזקה' בהלכות 'תענית', גם בשאלות ותשובות שלו. בשאלות ותשובות שלו, יותר חמור. שם שאלו אותו על 'השער' והוא כתב את תשובתו בערבית. היו להם שירים בערבית שהיו נקראים 'השער', ז"א; פרקי שירה של ערבים. וערבים דאז - בזמן הרמב"ם לפני 800 שנים, אפילו 850 לא היו אנשים מזולזלים שמדברים, או שרים שירים של תועבה חלילה וחס, או שירי אהבה חס ושלום. לא! שירים שיש בהם איזה רמה מסוימת, שהם מדברים באיזה שבחים של כל מיני עניני טבע וכדו'. ובכל זאת הרמב"ם אסר אותם לחלוטין!

ואני אקרא ברשותכם את לשון הרמב"ם כאן בפרק ה' הלכה י"ד: 'וכן גזרו שלא לנגן בכלי שיר וכל מיני זמר', ז"א; 'כלי שיר' אסור לנגן. 'זמר' - אסור. 'וקול' - יש עוד מילה מעניינת, 'משמיעי קול של שיר'. שאלתי, לפני למעלה מארבעים שנה, את מורי ורבי הרב בן ציון אבא שאול והוא אמר: "שמפה יש רמז גם לטייפים ולדיסקים", כי בתחילה יבוא אדם ויאמר בסדר, שירה חיה. אם יבוא איזה זמר, או נגן, לפני וינגן לי בכינור, או בעוד, זה אסור! כי כתוב שאסור לנגן בכלי שיר ובכל מיני זמר, אבל הרמב"ם ממשיך ואומר ממש דברי נבואה; 'יבואו ימים שיהיו 'משמיעי כלי שיר', אורגנים למיניהם וכל מיני... אסור לשמוח בהם! ואסור לשומעם מפני החורבן! ואפילו שירה בפה על היין אסורה! יותר מזה; זה עד כאן בכלים הוא מדבר. עכשיו, מה עם שירים בלי כלים? והוא אומר: כשיש יין, או לאו דוקא יין - כל משקה אלכוהול שמכיל אלכוהול, אסור!, שנאמר: **"בפֿשיר לא יִשְׁתּוּ יַיִן"**.

מסיים הרמב"ם את דבריו: 'וכבר נהגו כל ישראל לומר דברי תשבחות, או שיר של הודאות לקל וכיוצא בהם על היין'. כלומר: שירים, 'קה רבון עולם ועלמיא', 'דרור יקרא לבן עם בת' וכן על זה הדרך, כל מיני שירים ותשבחות של השי"ת; 'אודה לקל לבב חוקר', 'ברון יחד כוכבי בוקר' וכן על



נגינה. כלי נגינה זה שלב יותר גבוה, יותר חמור בשלבים של השירה.

הרב אמנון: מה זה נקרא, כבוד הרב, בתי משתאות?

הרב מוצפי: בתי משתאות, הפשט שיושבים לאכול ושותים. היו נוהגים לשתות יין, או כל דבר אחר, משקה שיש בו כדי לשכר ואז היו באים לידי שירה ושרים ואז זה שר והשני שר. מאיפה המקור? מהפסוק: **"בפֿשיר לא יִשְׁתּוּ יַיִן יְמַר שִׁכָּר לְשִׁתּוֹ"** (ישעיה כד), כך אומר הנביא. הנביא אומר שאתם שרים אל תשתו יין זה הנביא ישעיה בפרק כ"ד, אומר: **"בפֿשיר לא יִשְׁתּוּ יַיִן"** והרמב"ם לכן כתב. אגב הרמב"ם אסר מכל וכל את כל סוגי השירה.

רב, ראש חכמי התלמוד - תלמידו של רבינו הקדוש. ואחריו בא רבא - שהיה גדול האמוראים והוא אומר: **"זמרא בביתא - חורבא בסיפא"**. בבית שנשמע מוזיקה, ה' ישמור, שם, סופו להיות חרב, שהנביא צפניה בפרק ב' אומר: **"קול שֹׁכֵר בַּחֲלוֹן חֹבֵב בְּסֶף פִּי אֶרְבֶּה עֵקֶה" מאי 'פִּי אֶרְבֶּה עֵקֶה'?** **"אמר ר' יצחק: בית המסובך בארזים" - ארזים זה העצים הכי יציבים ואיתנים. 'עיר הוא'?** (שלא יהא נוח ליחרב. רש"י) **'אפילו בית המסובך בארזים יתרועע'**. כלומר: יהיה, מה שיהיה, בגלל מוזיקה, סופו של אותו בית, בר מינן להיחרב. ויש עוד הרבה ציטוטים בש"ס בענין זה. (אך מפאת קוצר היריעה קצרנו. העורך).

עכשיו אני אעבור ברשותכם לפוסקים, הרי"ף, הרמב"ם והרא"ש הם שלשת עמודי ההוראה, שלשתם אסרו לחלוטין טוטאלית.

הרב אמנון: חיכינו מאד לפגישה הזאת ועם ישראל מחכה מאד לשמוע את מוצא פיו של כבוד הרב, בעניני הזמרים והמוזיקה והשירים המותרים והפסולים והאסורים בכלל, בעידן הזה שאנחנו נמצאים בו.

הרב מוצפי: אז בשם ה' נעשה ונצליח ויהי רצון שהדברים יעשו פירות ויפלו על אזנים שומעות.

המקור של ההלכה שאסור לשמוע שירה מחורבן בית המקדש, זה נמצא במסכת 'סוטה' בדף מ"ח. ואני אצטט ברשותכם:

המשנה שם אומרת: **'משבטלה הסנהדרין בטל השיר בבתי המשתאות'**. כלומר: כשהיו הסנהדרין בחיים והיו קיימים ובתוקף ובסמכות היו שרים, אבל כשהסנהדרין התבטל זה היה בתקופת בית שני, באמצע תקופת המשנה, בטבריה - זו היתה התחנה האחרונה של הסנהדרין ואז גזרו כל חכמי ישראל.

אגב אני שמעתי פעם, שאלתי את מורי - הרב בן ציון אבא שאול: "האם מותר היום לשמוע מוזיקה סתם ביום של חול ואפילו מוזיקה שנקראת דתית חרדית, קודש, נטו קודש", **אמר לי:** "זה אסור! זה גזירת חכמים". ז"א; זו גזירה. והגזירה היא, בגלל חורבן בית המקדש.

ויש כמה טעמים: שני טעמים עיקריים יש; הטעם העיקרי זה כדי לזכור את חורבן בית המקדש ועל זה אנחנו בוכים ביום הכיפורים, בוידוי הגדול אנחנו אומרים באות ז' - **"זכרון חורבן ביתך ובית קדשך לא העלינו על ליבנו ביום שמחתנו"**, שאדם חייב אפילו בחתונה ואפילו בשבת ואפילו ביום טוב ואפילו במועדים הכי קדושים, שהוא משבח ומהלל את הקב"ה, לזכור את חורבן בית המקדש. וכדי לזכור את חורבן בית המקדש, כמו שגזרו עלינו; להניח אמה על אמה בפתח של הבית חשוף ללא צבע וללא סיד זכר לחורבן. ועוד דברים שתקנו זכר לחורבן; לקרוע את הבגד כשהולך לירושלים, או לערי יהודה בחורבנם. תקנו; שלא לשיר בבתי משתאות. עכשיו לשיר בבתי משתאות, מדובר על שירה. לא מדובר עוד, על כלי

גנזי המלך דברים הטעונים גניזה גנזי המלך דברים הטעונים גניזה

הפסק הזה גם מרן הרב עובדיה אימץ בכמה מקומות בהלכות שליח ציבור שנשאל בספריו הרחבים גם כן הוא דן בזה ולהלכה כך אנחנו פוסקים, שחזן כזה מעבירים אותו.

הרב אמנון: ז"א; מי ששרר היום באנגליה?
הרב מוצפני: מי ששרר באנגליה, אסור לשמוע אותו! ואסור לשמוע את הדיסקים שלו, זה ברור כשמש. זו תשובת הרי"ף.
הרב אמנון: ואפילו אם יש לו שיר אחד מתוך כל ה...?

הרב מוצפני: לא אכפת לי! מספיק שהוא הופיע פעם, או מופיע באיזה מקום ומופיע בלטינית, או בשפה לא יהודית, ז"א; הוא שר גם לגויים, או שהוא שר לאלה שלא שומעים עברית, זה כבר אסור.

הרב אמנון: אז הוא פסול להיות חזן?

הרב מוצפני: פסול להיות חזן ודאי!

הרב אמנון: ושאר דברים, מה?

הרב מוצפני: לא, לא, זה לא רק חזן, חזן זה, פירושו: גם לשיר, הרי, מה זה זמר? היום זה נהיה ליצן, הגמרא קוראת לו: 'מרקיד בני כובי' (כדרך הליצנים, שמשחקין ומרקדין בחנויות, להשקותן בשכרן) [רש"י פסחים דף מט.]. זה אחד שיש לו פעמונים על הכתפים וגלגלים ברגלים. נהיה לי ליצן מזמר מקפץ בחתונות ובשמחות, אין דבר כזה, בכל הפוסקים אתה רואה היה אותו חזן ירא אלקים...

הרב אמנון: אבל אם הם שרים בערבית, זה לא בעיה?

הרב מוצפני: בהחלט יש בעיה, אם הוא שר בערבית זה בעיה. אבל אם הוא לא שר בערבית והוא שר. והוא היה חזן, ז"א; הוא חזן בבית הכנסת, מזמינים אחד כזה, מביאים אותו לבית המשתה.

מה נקרא בית המשתה? מקום ששבעה ימים של חתן וכלה, הבית של החתן והכלה נקרא בית המשתה, או לברית מילה, לסעודת המילה שזה סעודת מצוה, מזמינים חזן כזה והוא שר שירי קדש, הוא שר בבר מצוה: 'יומא טובא לרבנן', זה כולו דברי קודש, בברית מילה: 'יהי שלום בחילינו', 'לכבוד חמדת לבבי אליהו הנביא', זה הכל שירי קודש ולא איזה פמפומים בכל מיני דיסקו וג'אז וכל מיני בומים שהם עושים ומחרישים את האזנים שהעתיקו את זה מתרבות יון ותרבות ארה"ב הנאלחה הנוראה. זו המדינה הזו, המשכה של רומא שהחריבה את בתינו ושרפה את היכלנו, שעוקרת לנו את הדת, זו אמריקה - היא "אם ריקה" לצערנו. ומשם הם מביאים את כל התרבות וקוראים לזה "שירה חסידית" או "פייטנות" או "שירים של ספרדים", חס ושלום! זה לא שירים שלנו? שירים שלנו, מה שרים בבקר: 'אגדלך אלקי כל נשמה ואודך ברב פחד ואימה, בעומדי תוך קהלך צור לרומם', מי היה שר את זה? השליח ציבור. וכן אחרי, על זה הדרך,

המשך בעמ' 8 <<<

אסור. אבל מתי יהיה מותר לשיר שירי קודש ושבח? בלי שתיה של יין; שתיה של מים, משקאות קלים, או כל מיני דברים אחרים ואדם רוצה לשיר עם זה שירים, מה שנקרא היום, קוראים לזה ווקאלי, זה ללא כלים בכלל, זה יהיה מותר.

עכשיו, אגב, ז"א; ההלכות שחלות בבין המיצרים ובספירת העומר, הן למעשה ההלכות האורגניות של כל השנה, רק נוצר סחף והקלו. ואפילו מרן הרב עובדיה, שיחה לאורך ימים שהוא מתיר, הוא לא מתיר בשופי, הרבה טעו בהוראה והעתיקו אותו לא נכון. ואני אוזן בידי את ספרו 'חיה דעת' חלק א' ששם הוא מביא את כל השאלה הזאת בסימן מ"ה והוא מביא מה שאמרתי והרבה יותר מזה גם כן, את כל המקורות ושם הוא מביא את דעת הרמב"ם ודעת השו"ע שהם אוסרים, רק הוא מביא דעה מקלה.

והוא בסוף מסיים שאלה שמקלים, זה לשונו: 'המקלים לשמוע מהרדיו או מהרשמקול שירות ותשבחות והודאות להשי"ת כל שאינן דרך קלות ראש והוללות, יש להם על מה שיסמוכו'. ז"א; אני לא מתיר! צריך לקרוא היטב ולהבין את הבנת הנקרא, הוא לא מתיר את זה בשופי, רק הוא אומר: **אלה שרוצים להקל וזה שירי שבה והלל להשי"ת וזה לא, שיש בהם קלות ראש ולא הוללות, יש להם על מה שיסמוכו.** ואע"פ שהם מלוויים בכלי גניזה 'הנח להם לישראל והמחמיר תבוא עליו ברכה'!

והוא כותב: 'קיבלנו הוראות מרן והוא **סתם כלשון הרמב"ם**'. וכן כתב רבי חיים פלאגי בשו"ת 'לב חיים'.

ואגב אם הזכרנו את רבי חיים פלאגי זה גדול הלוחמים נגד השירה לפני מאתים שנה. הפרצה הזאת של השירה, תראו רבותי וכבודו ודאי יודע, היתה קיימת כבר למעלה מאלף שנים. לפי מה שאנחנו רואים בספרי הפוסקים. תמיד היה מצב שהציבור, לא תמיד נשמע לרבנים והציבור נגרר, אחרי ההמונים ואחרי יותר נכון לומר, הגויים...

הרי"ף שהיה לפני הרמב"ם, הוא היה קרוב לפני 900 שנה, רבי יצחק אלפאסי, שהוא גדול רבני הפוסקים, הפוסק הראשון בעולם אחרי הגאונים, תלמיד של רבינו חננאל, זה הרי"ף, הוא עמוד הוראה, אחרי בא הרמב"ם. הרי"ף כותב, היה מעשה נורא בעירו, בספרד, סליחה זה היה, שם היה חזן שהיה שר שירים בערבית, לא חלילה שירים של הוללות, או זה, אלא שירים בערבית, מה שהערבים היו נוהגים לשיר והוא היה שר שירים בערבית ובא להיות חזן בבית הכנסת והרי"ף פסק לסלק אותו מכהונתו. אמר: לא אכפת לי זה שהוא לא שר שירי תועבה, הוא לא שר שירי הוללות ולא שירים של קלות ראש, ברגע שהוא שר שירים לא בשפה העברית - פסול מלהיות חזן. פסל אותו ואת

זה הדרך; שירים של רבי שלמה אבן גבירול, רבי שלום שבזי, רבי יהודה הלוי שהם כולם שירי שבח להשי"ת. ואומר הרמב"ם: בלי כלי שיר על היין, מותר. אבל על היין עם כלי שיר, אסור!.

עכשיו, מה אנחנו כן עושים למעשה, לפי זה? לפי שלשת עמודי ההוראה וגם מרן רבי יוסף קארו פסק כמותם שהדבר אסור, מתי מותר? רק בשמחה של מצוה.

עכשיו הצרה הצרורה, אני אתמול הייתי באחד השיעורים באחד המקומות בארץ ואמרתי להם שהיום יש סחף, בנושא של סעודת מצוה. סעודת מצוה, כשהגמרא ב'פסחים' מדברת על סעודת מצוה, רש"י שם במקום וכל הפוסקים הסכימו איתו, יש שני מצבים שזה נקרא סעודת מצוה; רק שתי תמונות ומי שיתבונן מה הם, יבין את עומק הדבר. **האחד:** מילה. ברית מילה - שמלים תינוק שזה מצוה, מכניסים אותו בבריתו של אברהם אבינו. זה, סעודת מצוה. **השני:** נישואין, של תלמיד חכם, עם בת תלמיד חכם, כך רש"י אומר. **כלומר:** שני הצדדים הם תלמידי חכמים, שהם לא אנשים חשודים, לשיר שירים שחלילה יש בהם איזה דבר חול או, שלא יבואו שם לידי קלות ראש, כיון, ששם יושבים רבנים, כמו שהמאירי אומר: 'אימת סנהדרין עליהם' והם יחששו, אז התירו. זה נקרא סעודת מצוה. אבל שאר הסעודות, זה לא, בהחלט לא, לא בודאי סעודת מצוה, מצאו לזה סמך - סעודת סיום, מצאו סמך לסעודת בר מצוה, מצאו סמך לסעודת פדיון, כבר כתב ה'שדה חמד', שיחה נאה בפי הבריות, פדיון - 'פד יום', פדיום, במקום נ' עשו שמה מ', קפלו את הנ' עשו סופית פדיון - 'פד יום' - מי שאוכל בסעודת פדיון כאילו צם 84 ימים. אומר ה'שדה חמד', זה שיחה נאה בפי הבריות, ז"א; זה חצי בדיחה, במילים אחרות. סליחה על הביטוי.

עכשיו, לאן זה מגיע, על מה שמכו היום, שבאמת שרים שירים לא במצבים של שמחה של מצוה, בא נאמר אדם נמצא בבית בתוך הארבע כתלים והוא רוצה לשמוע שיר, מותר, או אסור? אז יש רק ד... לפי הרמב"ם הרי"ף והרא"ש זה אסור! כלי שיר ודאי אסור! בפה מותר! אבל בפה, ביין אסור!.

אז אני חוזר ואני מסכם את דעת שלשת עמודי ההוראה והשו"ע: כלי שיר בשום פנים ואופן במצב של חול אסור!.

הרב אמנון: לשמוע

הרב מוצפני: לשמוע ולנגן ובכל מצב

הרב אמנון: אפילו לשמוע בלי לנגן

הרב מוצפני: ואפילו לשמוע. ולא רק זה, כעת ראינו שהרמב"ם מסכים שאפילו; רדיו, או טייפ, או דיסק, שזה 'משמיע קול שיר', אומר הרמב"ם שזה אסור.

דבר שני; לשיר על היין אסור. ז"א; אם הוא שותה יין, או בירה, שזה משקה משכר,

ניגון של 'חמש מגילות' ויש ניגון של 'איכה' בפני עצמו. ואומר: מי שמחליף את המנגינות ביניהם, עובר משום; "אָרוֹר מְסִיג גְּבוּל רְעֵהוּ וְאָמַר כָּל הַעַם אָמֵן" (דברים כז). חכמים תיקנו, זה הניגון של תורה! אסור לך לשנות אותו. זה הניגון של נביאים! זה אסור לשנות אותו.

רציני לספר מעשה נורא; לפני יותר מארבעים שנה, היינו בחורים צעירים בישיבת 'פורת יוסף' והגיע הגאון המפורסם הרב אליעזר סילבר נשיא אגודת הרבנים בארה"ב. הוא ביקר אצלנו בישיבת 'פורת יוסף' והגיע בסביבות תשע בבקר, התרגשנו מאד, שאל אותנו מה אתם לומדים, אמרנו לו מסכת 'כתובות' והוא התחיל להגיד שיעור בע"פ, ארבע שעות רצופות שפע, מה זה?! תלמוד, מסכתות 'ירושלמי' רמב"ם רשב"א ריטב"א רמב"ן 'פני יהושע' 'קצות החושן' 'נתיבות המשפט' ועבר מאחד לשני ואמר חידושים שהוא חידש בהיותו צעיר בחור צעיר. ואמר: "אני כבר אחרי בר מצוה שניה", הוא התכוון עברתי 83 כי בגיל 70 זה: "ימי שנותינו כהם שְׂעָעִים שְׁנָה" (תהילים ז), בר מצוה שניה זה 83. אמר: "כבר כמה שנים, אני אחרי זה", בסוף התברר שהיה בן 89. והוא דיבר את כל זה. וסיפר לנו שיש לו רכב והוא נוסע שם בקליבלנד באוהיו ממדינה למדינה. ונוהג ובשתים לפנות בוקר ולילות שלמים, לא ישן. ורץ משיבה לשיבה לתת שיעורים, אז אחרי השיעור שרנו לכבודו: "שָׂאוּ שְׂעָרִים רְאִישֵׁיכֶם" (תהילים כד), פרש את שתי ידי, כולם שתקו. איך אתם שרים פסוקים? אסור לשיר פסוקים! אסור!. רבי עזרא עטיה אמר אז: "הוא צודק!! אנחנו הספרדים, מימינו לא שרנו פסוקים של תנ"ך.

שאר תשובות הרב באתר: www.shofar.net

הציבור התפילה שלהם נפלה, שנאמר: "מְסִיר אָזְנוֹ מִשְׁמַע תּוֹכָה גַם תְּפַלְתּוֹ תּוֹעֵבָה" (משלי כח)

והזהרה הקדושה; רבי שמעון בר יוחאי צועק ואומר: 'ווי לאינון דסמיכין עלוין': אוי לציבור שסומכים על אחד כזה רעוע, שיציל אותם בתפילה וכל שכן בראש השנה ויום הכיפורים, זה לא דבר פשוט.

עכשיו יש בעיה נוספת; המכה שעליה אף אחד לא מדבר, ששרים פסוקים של תורה. אלה ששרים פסוקים של תורה, באמת יש בעיה. הגמרא אומרת: שהתורה בשעה שלוקחים פסוקים של תורה ושרים אותם, התורה חוגרת שק והולכת לקב"ה ואומרת לו: 'עשאוני בניך ככלי שיר', התורה, זה תורה שלומדים אותה, זה תורה, תורת חיים, הלכה, אסור, מותר. זה לא שיר, אז מותר לי לומר אותה בניגון של תענית, כמו שכתוב, תראה עד כדי כך החמירו הרב 'ספר חסידים', רבי יהודה החסיד שהיה קדוש ונורא בדורו והוא בעצמו כתב שמי שמחליף תורה, לנביאים, ז"א: ניגון של טעמים של תורה, עושה בנביאים. או נביאים, בכתובים. וכן בכתובים עצמם, יש ניגונים שונים...

עכשיו שיבואו אלי הזמרים האלה, אני אמרתי פעם למישהו, אמרתי בשיעור, ככה דיברתי, הם שרים כל מיני שירים מממ בבבבבם במ במ במ, שישיר לי שיר אחד יגיד לי את: 'קה ריבון עולם ועלמאי' שלם, בלי טעות. עשרת אלפים דולר אני נותן לו, בע"פ! נראה אותו זה שיר ושבח להשי"ת? לא! והוא משבח את עצמו, הוא לא משבח את הקב"ה, אז אחד כזה, מותר לי לשמוע אותו? ה'ספר חסידים' כותב שאם הוא מחליף, יש ניגון של 'תהילים', יש ניגון של 'איוב', יש ניגון של 'משלי' ויש

השיר של רבי אברהם אבן עזרא, זה; 'אגדלך' והשיר של רבי שלמה אבן גבירול: 'שפל רוח', אני החזן אומר, אני 'שפל רוח שפל ברך וקומה אגדלך ברוב פחד ואימה, לפניך אני נחשב בעיני, כתולעת קטנה באדמה', זה הזמר הליצן הזה, עם האורות המרצדים בכל מיני צבעים, זה תולעת קטנה? זה ה' ישמור, זה טיגריס טורף. ובגללם המון בנים ובנות שלנו (פה הרב בוכה - דקה 24 ו28 שניות) נהרסו, הנשמות שלהם נשרפו, אני מכיר מתוך השיעורים שלי שלומדים אצלי בשיעורים הרבה אבות לילדים, בוכים ומקוננים יומם ולילה שהבנים והבנות שלהם ירדו לטמיון, הולכים עם גויים, בגלל ה'ערבי השירה' האלה. ואין פוצה פה ומצפצף! ומי שמדבר זה קיצוני, קנאי, מטורף, הם המטורפים! הם עוקרים את התורה!. ואיזה דור יתום, יתומים, דור יתום, ממש דור יתום...

סליחה, שאני מתרגש כי אני כואב לי, כואב לי על עם ישראל, אני רואה את ההתדרדרות ואני רואה לאן הנוער הולך ואני יודע מה הם היו, איזה פרחים יפים ותראה לאן נפלו. נפלו בגללם, אלה שופכי דמים, הזמרים האלה, שופכי דמים! ה' יצילנו מהם.

אז אם כן רבותי, בואו נעשה חושבים; אני מדבר כעת על שליח ציבור, האם כדאי לנו זה, או לא. הרי מה הגמרא אומרת על שליח ציבור? כמה תנאים במסכת 'תענית' שצריך להיות השליח ציבור, ירא אלקים, בן שלשים, התמלא זקנו, בקיא ויודע ותלמיד חכם ומעולם לא יצא עליו שם רע בילדותו והוא עומד מליץ יושר בינינו לבין אבינו שבשמים ואם אינו קובע עיתים לתורה אין התפילה שלו מתקבלת וכל

מבצע!
סט לכל יהודי
 ארבעת המינים ממוינים ע"י אברכים יראי שמים במחיר מסובסד
 בהכשר הרה"ג יצחק רצאבי שליט"א
 סט מהודר א' - 129 ש"ח
 סט מהודר - 69 ש"ח
 סט כשר - 39 ש"ח
 המחירים לאברכים ולסיסונאים
054-2080181 / 054-7311778
 האדמו"ר מקוצק 35 פינת רבינוביץ 7 בני ברק.